

Tiedote 10.7.2017
Vapaasti julkaistavissa

Parempiin vesistöihin soraikko kerrallaan Leader-rahoitus mahdollistaa vesistöjen kunnostusta

Kesän ollessa kuumimmillaan ja taivaan armottoman pilvetön, autokolonna hidastaa kääntyäkseen Riihimäelle johtavalta tieltä. Vantaanjoen pääuoma katoaa näköpiiristä ja autot katoavat metsäsarakkeen hämärään lepäämään päiväksi. Kesannolla olevien peltojen takana kainaloihin ulottuva kasvillisuus loppuu pieneen puroon, jonka pohjalla virtaa kapea, lähes yli hypättävissä oleva vesinauha.

Suurten rakeisten sorakasojen äärellä seisoskelee työmiehiä, aamupäivällä valmiiksi saadulle soraikolle puron taitteessa annetaan lepotaukoa, jotta maa-aines ehtii tasoittua. Soraikoiden valmistaminen puroihin on yksi Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry:n keinoista parantaa vesistöjen ekosysteemiä, tarjoamalla meritaimenelle lisääntymispaikkoja.

– Tätä puroa on kunnostettu jo useana vuonna. Puro sijaitsee maatalousalueella ja kiintoainesta pääsee vesistöön, vaikka osalle pelloista on tehty suojavyöhykkeet, joilla maa-aineksen ja ravinteiden pääsyä puroon pyritään estämään. Tänä vuonna olemme tehneet tänne kolme uutta soraikkoa ja putsanneet kaikki aiemmin tehdyt. Työmiesten jäljiltä soraikat ovat puhtaita ja kuohkeita, sellaisia joissa taimenen on hyvä kutea ensi syksynä, **Olli Toivonen** Virtavesien hoitoyhdistys Virhosta kertoo.

– Virtavesien kunnostusta voi tehdä monella tavalla. Meillä on meneillä olevassa hankkeessa yhtenä päätavoitteena taimenkantojen parantaminen. Tämä on kuitenkin kokonaisvaltaista toimintaa. Vaikka keskitymmekin paljon vaelluskalakantojen elvyttämiseen, oikeastihan tässä on kyse koko vesistön tilan parantamisesta, Toivonen summaa.

Virho ry on keskittynyt hankkeessa kunnostamaan Vantaanjoen sivu-uomia ja puroja, mutta kohteita on myös pääuomassa. Suurissa vesimassoissa, kuten Vantaanjoessa, ongelmien korjaaminen on vaikeampaa ja kalliimpaa.

– Kun pienvesiin tulee ongelmia, esimerkiksi suoria päästöjä, ne voidaan vielä paikallistaa ja niihin on mahdollista puuttua. Meressä se on jo usein myöhäistä. Vesistöjen hoidossa on ymmärrettävä, että näistä pienistä puroista kaikki lähtee. Kun pienet purot saadaan kuntoon, paranee pääuoman tilanne ja sitä kautta pystytään vaikuttamaan myös meren tilan paranemiseen, Toivonen sanoo toiveikkaana.

Pitkäjänteisellä työllä tuloksiin

Virho ry on tehnyt työtä virtavesien hyväksi jo vuosikymmeniä ja pitkäjänteisen työn tulokset alkavat näkyä. Vuoden vesistökunnostajapalkinnon vastaanottoa vuonna 2015 seurasi WWF:n Panda-palkinto vuonna 2017.

– Vantaanjoki on hyvä esimerkki tehdystä työstä. Me virtavesien hoitoyhdistyksessä olemme tehneet töitä 20 vuotta tämän vesistön kanssa ja karkeasti tiivistäen sinä aikana on jätevesiviemäristä tullut elinkelpoinen vaelluskalajoki, Toivonen kertoo.

– Kunnostuksia on tehty hurja määrä, satoja erilaisia kohteita. Viranomaiset ovat kunnostaneet pääuomaa isolla rahalla ja meidän hankkeidemme avulla on pystytty panostamaan pohjavesisyöttöisiin sivu-uomiin. Lisäksi olemme kunnostaneet pääuomaa muutamalla tarkkaan valitulla täydennyskunnostuskohteella, joilla on saatu hyviä tuloksia.

Kunnostukset näkyvät tutkimustuloksissakin, taimenet lisääntyvät ja kannan elpymisestä on jo merkkejä usean vuoden ajalta. Aikoinaan vain joen alimmilla koskilla lisääntynyt meritaimen matkaa tänä päivänä kutemaan jo Hämeeseen asti. Havaintoja on tehty niin Hyvinkäällä kuin Riihimäelläkin, mikä tarkoittaa jopa lähes 100 kilometrin matkaa ylävirtaan.

Toivonen kertoo tulosten sekä pitkäjänteisen työn lisänsen huomattavasti kiinnostusta tulla mukaan toimintaan vesistöjen hyväksi. Virho ry on saanut mukaansa hankkeen toteuttamiseen talkoolaisia, maanomistajia ja omia aktiivejaan.

– Lukuisten hankkeiden lisäksi taustalla on myös paljon talkootyötä. Virhossa meillä on työnjako, jossa pääosin hankkeilla kunnostetaan latvavesiä ja vesistön keskialuetta, sunnilleen Tuusulasta pohjoiseen. Lähempänä Helsinkiä on huomattavan paljon talkootoimintaa, jolla pystytään tekemään paljon hyvää vesistön hyväksi. Tämä työnjako tukee erinomaisesti koko vesistön elpymistä. Myös Hämeessä ihmiset ovat lähteneet hyvin mukaan, Toivonen summaa ja kiittelee ihmisten aktiivisuutta.

Leader-ryhmien yhteishankkeella kattavuutta

Vantaanjoki muodostaa mittavan vesistön, joka ulottuu nimensä mukaiselta alasuistolta aina Riihimäelle. Vantaanjoen lisäksi kunnostuksia tehdään Karjaanjoen vesistöissä sekä Saloa halkovalla Uskelanjoella. Mittavaa aluetta kattamaan Virho tarvitsi alueiden rajat ylittävää tukea. Mukaan lähtivät Leader-ryhmät EMO ry ja Ykkösakseli ry, joiden toiminta-alueet ulottuvat yhdessä aina Salosta Riihimäelle. Hankkeen suunnittelu sujui luontevassa yhteistyössä.

– Hanketta rahoittavat Ykkösakseli ry ja EMO ry eli hanke on kahden Leader-ryhmän välinen yhteishanke. Rahoitus on jakautunut puoliksi ja se tarkoittaa myös sitä, että kohteet pyritään jakamaan puoliksi alueiden välillä. Viime vuonna saimme toteutettua neljä kunnostuskokonaisuutta kummankin Leader-ryhmän alueella ja tänä vuonna tavoitteena on kokonaisuudessaan kymmenen kohteen kunnostus, Toivonen kertoo.

– Tänä vuonna Virholle myönnettiin 20.000 euron Panda -palkinnon, jota voi käyttää hankkeiden omarahoitusosuuksiin. Palkinto tuli WWF:ltä pitkästä ja menestyksellisestä työstä Vantaanjoen hyväksi. Omarahoitusosuuden kerääminen on usein se vaikein osuus, joten Panda-palkinto oli meille kuin lottovoitto. Viime aikoina myös osakaskunnat eli kalavesien omistajat ovat alkaneet antaa meille tukea sekä taloudellista apua. Jopa yritykset ovat aloittaneet virtavesien kunnostuksen tukemisen. Myös suomalainen perhokalastusbrändi Vision on esimerkiksi lanseerannut tuoteperheen, jonka jokaisesta myydystä tuotteesta he lahjoittavat meille euron, Toivonen kiittelee tullutta tukea.

Olli Toivonen toivottaa ihmiset mukaan yhteiseen työhön virtavesien pariin ja toivoo, että vesistöistä huolehtimisesta tulisi laajempikin ilmiö.

– Samankaltaista toimintaa on ympäri Suomea, mutta toivoisin sitä olevan vähintään kymmenkertainen määrä nykyiseen nähden. Vesistöjen kunnostus vaatii pitkäjänteistä työtä. Sillä voidaan saada aikaan hyviä tuloksia yhteisen elinympäristömme hyväksi, kuten Vantaanjokikin osoittaa, Toivonen lisää hymy huulilla.

Lisätietoja:

hankevastaava Olli Toivonen, VIRHO ry
puh. 050 330 7739